

**Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu
Naalackersuisoq Nick Nielsenip 21. juni 2014 kulturikkut suliniuteqarluarsimasunut
nersornaasiinerani oqalugiaat**

Asasakka nunaqqatikka, radiukkut tusarnaartut, TV-kkut isiginnaartut, qaaqqusat
minnerunngitsumillu: Asasakka nersornaaserneqartussat.

Namminersorlutik Oqartussat maani Katuami Kulturikkut nersornaasiinissamut Naalackersuisut
sinnerlugit tikilluaquassi.

Siullermik Inuiattut ullorsiornitsinni aamma Namminersorlutik Oqartussaanerup ukiunik
tallimangortorsiornerani tamassi pilluaritsi. Neriuppunga ulloq tamatsinnut nuannersuujumaartoq.
Nersornaaserneqartussat nassaarinialugit inuit ingerlatsiviillu kultureqarnermik
eqqumiitsuliornermillu ilisimasaqartut oqaloqatiginissaat pingaaruteqarpoq. Taamaammat ukioq
manna Kulturikkut nersornaasigassanik toqqaanissamik isumaliuteqarnermut atatillugu
eqqumiitsuliortut kattuffiat EPI suleqatiginikuuara, mannalugu iluatsillugu kattuffik
paaseqatigiiffiulluurtumik suleqatigilluarsimaneranut qutsavigerusuppara.

Kulturi taaguutaavoq siammasissoq, allanngorartoq assigiinngitsorpassuarnillu toqqammaveqartoq.
Kalaallit kulturiat assigiinngitsorpassuarnik imalik inuttut ineriartornitsinni pingaaruteqarpoq,
tassani oqaatsit immitsinnut paaseqatigiinnissami pingaaruteqarput, avataaniillu sunnerneqarnitsigut
inuiattut naleqartitagut kinaassuserpullu ineriartornermi tulluussartuarsimapput.

Oqaluttuarisaanermi kulturikkut naleqartitagut Naalackersuisut kissaatigaat inuiaqatigiinni
ataavartumik kingornuttaattumillu ingerlatinneqarnissaat, naleqartitat soorlu ilikkartarnitsinni,
ataatsimoortarnitsinni kiisalu kinaassutsimik toqqammaviliinermi pingaarutilimmik
tunngaviusarmata, eqqaamassavarpullu naleqartitat inuiaqatigiit killiffiat ilutigalugu
ineriartortinneqartassammata.

Eqqumiitsuliortut paarlaasseqatigiittarnissaat ilikkakkat misilittakkallu inuusuttortatsinnut
ingerlateqqittarnissaat eqqarsaatigalugu suliniutit ingerlasarnissaat Naalackersuisut kissaatigaat.
Taamaaliornikkummi pilersitsinerit nutaat ineriartortissavagut aqutissiullugillu.

Taamaamat inunnut kulturikkut pingaarutilinnut marlunnut atuagassiamullu ataatsimut ukioq manna Kulturikkut nersornaaserneqartussaasut oqaatigisinnaagakku nuannaarutigaa.

Nersornaaserneqartoq siulleq supputaasartartuuvoq nipilersortartuullunilu tusaamasaq ataqpineqartorlu qulingiluanik ukioqarluni nipilersortalersoq. Upernavik Kujallermi 7. marts 1923 inunngorpoq, ukiorpaaluit Upernavimmi najugaqarnikuulluni Nuummullu meeqqami arfiniliusunit pingasut najugaqarfigisaannut 2005-imi nuulluni. 80-ikkunni 90-ikkunnilu nammineq erinniukkamik immiussisarfimmi ULO-mi tusarnaartartut nuannareqisaannik ilaqtannilu immiussisarnikuusimavoq.

Taaguuteqarput "Kleemann-ikkut" aqqissuussinernilu assigiinngitsorpassuarni soorlu Inuiattut ullorsiornermi, ilaqtariit katerisimaarneranni, nunatsinni nunanilu allani festivaleqarnerni nipilersortarnikuullutik. Nipilersortagaat tassaapput inuiaat nipilersuutaat, kalattuut qitittarissallu inuiaqatigiinni nuannarineqarluartut.

Immikkorluinnaq ittunik imminut ilisarnaataasunik nipilersuusiortarpoq, pisoqaanernillu siornatigut immiunneqarnikuunngitsunik nipilersortarluni. Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi Canadamilu illoqarfinni assigiinngitsuni kulturikkut festivaleqarnerni kisimiilluni nipilersortarnikuuvoq, supputaasartarnini immikkut ilisarnaatigaa nipilersortartunillu allanit isumassarsiorfigineqartarluni.

Iffortuusimavoq kingusinnerusukkullu soraarninngornissani tikillugu ajoqitit sulisimalluni. Kulturikkut peqatigiiffinnilu assigiinngitsuni ukiorpassuarni sulinikuunini ilagiillu sinniisaanni ilaasortaanini pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nersornaataannik sølviusumik 2002-mi nersornaaserneqarpoq.

Nersornaaserneqartoq ukioqqortuujuvoq kulturikkut misigisaqarnikooqaluni misilittagarpassuaqarlunilu inuusuttuullunilu aamma isiginnaartitsisarnikuulluni. Nipilersorneq inuuneranut ilaavoq, ullumikkullu suli nipilersortarluni, ukiunilu kingullerni ilaatigut meeqqat atuarfianni meeqqat nuannareqisaannik kalattuunik nipilersortarluni. Kulturimi ingerlatsinermigut inuiaqatigiinni ataatsimoortitseqataavoq. Nuannarineqaqisunik nipilersortarnermigut

aliikkusersuisarnermigullu nuannaartitsisarpoq aammalu kalaallit inuiaat nipilersuutaannik kalattuuinillu ingerlatitseqataalluni. Nipilersuutit assigiinngitsut atorlugit nipilersortarpoq, kaammattorneqaraangamilu nipilersorumasarluni.

Nersornaaserneqartup aappaa atuagassiaavoq nunatsinni oqaatsit pillugit peqatigiiffiup Kattuffik Kalaallit Oqaatsivut aviisiatut 1981-imi aallartinneqartoq. Atuagassiamik ineriartortitsineq pilersaarusernerlu oqaatsit pillugit peqatigiiffimmi sukumiisumik isumaliuteqareernikkut piviusunngorpoq. Atuagassiaq taamaallaat kalaallit oqaasii atorlugit saqqummertarpoq nunalu tamakkerlugu siaruarterneqartarluni siulersuisoqarlunilu pingasunik ilaasortalimmik.

Atuagassiaq inuiaqatigiinnut saaffiginnittuvoq politikkilu pinnagu atuagassanik amigaateqartunut aamma naatsorsuussaavoq. Atuagassiaq nunatsinni atuakkiortut peqatigiiffiannit Kalaallit Atuakkiortut 2002-mi aaqqissorneqartalerpoq. Taamanikkut atuakkiortut peqatigiiffiat isumaqarpoq aviisi kalaallit oqaasii atorlugit saqqummertartoq unissappat uggornartoq, aammalu Kattuffik Kalaallisut Oqaatsivut isumaqatigiissusiorfigalugu aaqqissuisuuneq misiligutitut akissussaaffigilerlugu. Atuagassiaq taakku marluk isumaqatigiinnerisigut 2005-imi imminut pigisuulerpoq.

Atuagassiaq atuartunut soqutiginarsinnaasunik imaqartarpoq: inuit unikkaavi, oqaluttuat, taalliat, atuakkanik saqqummersunik eqqartuinerit, nutsikkat il.il. Aaqqissuisut assigiinngitsut atuagassiami naleqartitaaqqaartut ingerlatiinnartarpaat. Atuakkiortut peqatigiiffiata aaqqissuisuuneq ingerlatilermagu allat aamma sammineqartalerput, soorlu kulturi, oqaatsit oqaatsinillu atuineq, atuakkat eqqumiitsuliornerlu kiisalu oqaluttuarisaaneq. Tamanna immikkut maluginiagassaavoq tupinnartuvoq, tassa kalaallit Kalaallillu Nunaanni pissutsit pillugit ilisimasat annaaneqarsimasinnaagaluardata.

Atuagassiaq pitsaalluinnartuvoq, akisussaassuseqarnermik qaammarsaasarnermillu takutitsisoq, tassungalu peqatigitillugu kalaallit kulturikkut kingornussaata ingerlatiinnarlugit. Atuagassiap ataatsimut naleqartitagut minnerunngitsumillu ataatsimut oqaatsigut atorlugit oqaluttuarisaanermi ulluinnarnilu inuunitsinni inuttut ataatsimoortippaatigut. Atuagassiaq allaaserinnittartunut soqutiginnittunullu allanut eqqarsaatiminnik, taalliaminnik atuartunut ingerlatitseqqeerusuttunut

anersaartorfiusarpoq. Immikkut malugineqassaaq kalaallit oqaasii atorlugit atuagassiaasoq ukiorpassuarni ingerlanikuusoq sulilu soqutigineqariartuinnartoq.

Nersornaaserneqartut pingajuat inuuvoq tamatigoortoq, nammineq atuakkiani saqqummersittarniarlugit nammineq saqqummersitsisarfimminik 1987-imi pilersitsisoq kingusinnerusukkullu atuakkiortut allat atuakkiaat saqqummersittalerlugit. Kitsissuarsunni 29. august 1931 inunngorpoq siulimisullu piniartutut perorsarneqarluni. Qulingiluanik ukioqarluni ilinniartitsisuni isumassarsiorfigalugu siullermeerluni taalliorpoq, kingusinnerusukkullu atuakkiat upperisarsiornerlu immikkut ilisimasaqarfigilerlugit Haslev Seminariumimi 1959-imi ilinniartitsisutut naammassilluni, ukioq taanna Københavns Universitetimi aallartippoq 1963-imilu palasinngorluni, tamassumalu kingorna soraarninngornissami tungaanut provstiulluni. Tamakku saniatigut kulturikkut upperisarsiornermilu ingerlatsivinni assigiinngitsuni siulersuisunut ilaasortaasarnikuuvoq politikikkullu akuusarluni. Peqatigiinni Kattuffiat 1971-imi pilersitseqataaffigaa, tassanilu sulilugit siulittaasuulluni. Sivisuumik tunniusimalluni sulinini pissutigalugu 1989-imi Dannebrogordenimik nersornaaserneqarpoq 1992-imilu Nersornaammik kuultiusumik nersornaaserneqarluni. Atuakkiormik annertuumik suliniuteqarnini pissutigalugu kalaallit atuakkiortut peqatigiiffianit Kalaallit Atuakkiortut-nit 2013-imi nersornaaserneqarpoq.

30-t sinnerlugit saqqummersitaqarnikuuvoq, saqqummersitani arlalinni aaqqissuisuusarpoq atuakkioqataallunilu innuttaasuniillu atuakkiaminnik saqqummersitserusuttunit sulilugit saaffigineqartaqaluni. Unammilligassaqaraluaqaluni saqqummersitsivimmik sulilugit ingerlatsinermini uteriittuuvoq qasusuillunilu. Atuakkiat assigiinngitsut saqqummersittarnikuuai, meeqqanut atuakkianiit atuakkanut upperisarsiornermik imaqartunut, oqaluttuarisaanermullu allaaserisanik ukiunit assigiinngitsuneersunit. Atuartartut pingaartumik ”Kitsissuarsuit inuulu”, nunaqarfiup pilersinneqarneraniit ukiunik 175-inngortorsiorneranut atatillugu atuakkiaa, kiisalu ”Aataa oqaluttuarit”, piniartutut ulluinnarni inuuneq kiisalu piniartut uumasut pinngortitarlu pillugit ilisimasaat pillugit Pavia Nielsenip atuakkiaa nuannaraat. Atuakkiormik ilisimasaqarluarpoq tusarnaarsinnaassuseqarlunilu, tassungalu peqatigitillugu isornartorsiuisarluni.

Nuannaarutigaaara oqaatigisinnaagakku Kulturikkut nersornaat 2014 ukununnga tunniuneqartoq:

- Supputaasartartoq Jørgen Kleemann,
- Atuagassiaq Kalaaleq, aamma
- Saqqummersitsisartartoq atuakkiortorlu, Magnus Larsen.

Sulinissigut ataatsimoortikkatsigut Naalakkersuisut sinnerlugit qujaffigaassi.

Jørgen Kleemann, kulturimi annertuumik suliaqarsimagavit qujanaq, ilaquttatillu pilluaritsi.

Uppernarsaat aningaasartaalu matumuuna tunniuppakka.

*

Atuagassiaq Kalaaleq sinnerlugu siulittaasup Aqqaluk Lyngep nersornaat tigussavaa.

Atuagassiaq Kalaaleq, kulturimi annertuumik suliaqarnissinnut qujanaq, ilaquqtasilu pilluaritsi.

Uppernarsaat aningaasartaalu matumuuna tunniuppakka.

*

Magnus Larsen ”Maanoq”, kulturimi annertuumik suliaqarsimagavit qujanaq, ilaquttatillu pilluaritsi.

Uppernarsaat aningaasartaalu matumuuna tunniuppakka.